

B A J A

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legjutányosabban számíttatnak.

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Anfal utca 208. sz. a.
A SZERKESZTŐHÖZ.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Baja, 1881. sept. 17.

Alant közöljük a debreczeni ipar-kiállítás kitüntetésait, s ha végig tekiütünk a hosszú névsoron, fájdalmas érzet tölti el keblünket, mert e névsorban, az iparáról valaha híres Baja város egytelenege iparosának nevét se találjuk.

Nem hisszük, nem akarjuk hinni, hogy iparunk oly hanyatló állapotban volna, hogy kiállításnál egyáltalán nem lennének képesek a versenyt megbirni, nem akarjuk hinni, hogy oly művelt iparos osztály mint a miénk, ne lenne képes az ország többi iparosával a haladás érmeért versenyezni, s még is, honnan ezen közöny?

Mi hajlandók vagyunk abban keresni az okot, hogy iparosaink szétforgácsolva vannak, nincs meg közöttük a társulás, az összetartás szelleme, melyből a haladás iránt buzditást, lelkesedést meríthetnének.

Ha végig tekintünk városunk törtériján, s feltűnik előttünk, hányszor állott e város komoly válságok előtt, hányszor állott a bukás örvényének nyílása előtt, s tapasztaljuk, hogy csak az isteni gondviselés mentette meg az elbukástól, akaratlanul a veszedelem okai után tapogattunk.

Emberben rejlő hiba, hogy a bajnak okát mindig másban kutatjuk, még akkor is, midőn lelkiismeretünk hangosan vádol, midőn szívünk nyugtalan verése a figyelmes szemlélő előtt árulónkává válnék.

TÁRCZA.

Egy öngyilkos végpercei.

(Rajz.)

Sűrű lepelként nehezedik a városra a koromszét és, rémszint kölesönözve a máskor oly vidám utcáknak és tereknek. Minden csendes és nyugodt, csak egy ifjú, kinek szobájából kiható gyertyafény küzd a setétet, van ébren le-fel járva szobájában, s olykor megáll, a midőn leolvashatni arcáról, hogy szenved, nagyon szenved. Egy arcképet vesz elő, mely nőt ábrázol, miből az vonható le, hogy szerelem szenvedés gyöttri őt.

Midőn már jó ideig járkált le-fel a szobában, s számtalanszor megtekinté az arcképet, leült asztalához és beszélni kezdett:

— Hisz' alig éltem, s már is halnom kell. Mielőtt betekintheztem volna az élet édenébe, már is a halál borzalmas birodalmát kell felkeresnem! . . . Miért? . . . Mert szerettem, . . . szerettedek, . . . de . . . oh! . . . erről nem is szólok.

Gyermek vagyok még, de szenvedéseim túlhaladják koromat, s a helyett, hogy boldog lennék, tengernyi bánat környez.

De mért is ismertem meg őt, miért is mondtam neki, hogy szeretem, miért hittem neki, — miért nem hallgattam azokra, kik őva figyelmeztettek, hogy ennek jó vége nem lesz, nem lehet! úgy most nem állanék a sir szélén, nem kellene életemtől megválni, hanem boldogan élvé, hivatásomat hiven betölthetném!

Ifjú szenvedély, jobban hevesség sugár nekem, hogy szeressek, mert csak így lehetek boldog, így lehetek azzá, kinek az élet kedves. Engedtem eme sugallatnak, csak most látom be, hogy mint tévedtem akkor, midőn é délihábot követtem, most látom, mint osz-

A szomorú napok, a kétes jövő, mely gyakran énsulylyal nehezedett városunkra, ismét új kiadásban tünt fel előttünk, a vészterhes fellegek közeli moraját hallva, ösztönyszerileg érezzük a kitörendő vihar nagyságát.

Válponthoz jutottunk ismét, a viszonyok, a körülmények kényszerétől hajtva, oly útra tereltettünk, mely vagy a haladás és pedig a rohamos haladás terére, vagy a bukás örvényébe vezet.

Mert ki tagadhatná, hogy a városnak vasútai összeköttetése nem képez forduló-pontot a város jövőjére, ki tagadhatná, hogy a polgárság egy része előtt egy szebb, egy jobb jövő, s másik része előtt aggodalmakkal telt kétes, bizonytalan jövő képe tűnik fel.

Az egyik rész minden jót, a másik rész minden rosszat a vasúti összeköttetés következményének tulajdonít, s kimondjuk nyíltan, hogy mindkét rész tévedésben van.

Tévedés az, hogy a vasúti összeköttetés Eldorádó országába vezet, de tévedés az, hogy a vasúti összeköttetés tönkre teszi városunkat.

Baja város két tényezővel, mondjuk hatalommal rendelkezik, melyek a bekövetkezendő mozgalmakban hivatják arra, hogy a küzdelmet városunk javára döntse el.

Ez a kereskedelem és ipar.

A virágzó kereskedelem, mely Baja városát az ország egyik legnevezetesebb városává tette, hervadó korszakát éli,

gazdag errei, melyek a forgalmat közvetítették, nagyrészen másfelé vezettek el, s más tényezők által lekötötték anynyira, hogy azokat visszanyerni úgy szólva lehetetlenség.

A kereskedelmi politika országos politika, nemzeti politika, természetes tehát, annak összes számai az ország szívébe, az ország fővárosába tereltettek, minnek következménye, hogy azon városok, melyek földrajzi fekvésükkel fogva Budapesthez közel vannak, elvesztik, vagy már el is veszítették kereskedelmi nagyobb fontosságukat.

A két erő, mely itt egymással szemközt áll, össze nem hasonlítható, a mi erőknek sokkal gyengébb, semhogy a küzdelmet megkezdhetnénk. Kereskedelmünk eléte már aranykorát, leszállott alacsonyabb fokra, honnan csak lefelé van az út.

A kereskedelemre most más célunk nem lehet, mint megtartani a helyzetet, s várakozni egy jobb jövőre.

Ipar dolgában azonban helyzetünk határozottan előnyös, itt nem csak van lehetőség a küzdelemre, de van biztos kilátásunk arra nézve is, hogy a győzelmet magunk számára biztosítsuk.

E téren kell tehát ernyedetlen szorgalommal, szívós munkássággal küzdenünk s ha iparosaink átlátják egy jobb, egy szebb jövő közeledtét, ha a társulás üdvös, áldásos befolyását felismerve, annak útjára térnek át, ha az ország előtt életképességüket kimutatják, rövid idő alatt az ipar fogja azon fejlődési magaslato-

elérni, hol évekkel ezelőtt kereskedelmünk tündökölt.

Tömörüljének tehát iparosaink, ne nézzék összetett kezekkel, hogy az iparos mozgalmat ezen szép korában munkátlansággal legyenek vádolhatók, gondolják meg, hogy övék a tér, melyen munkásság által vagyonsodást, hírt, nevet, dicőségét aratnak úgy maguknak mint városunknak.

Kitüntetések a debreczeni ipar-kiállításon.

I. CSOPORT.

Arany érmét nyertek:

a következő segédek és tanoncok, kik műveik által szakmabeli képzettséget, műizlést, kiváló szorgalmat és ügyességet tanusították: Estók Károly Nyiregyháza, Beretzi Károly Szentes, Juhász Péter Szatmár, Veeresi Lajos Szentes, Koller János Kolozsvár, Lékümler József Kolozsvár, Lindenfeld József Debreczen, Reichert József Debreczen, Mogyorósi Arthur; Salamon Kálmán Székely-Keresztur, Farnetzszeti tanműhely R.-Szombat, ifj. Boros Sándor Debreczen, Schulberger Károly Zsobok, Agoston István Zsobok, Klein Mór Kolozsvár, Hajdu Gergely Székes-Fehérvár, Haselmayer Lipót Debreczen, ifj. Tanhoffer Antal Debreczen, Szél János Szoborsin, Hitter Béla Debreczen, Papp István Kolozsvár, Dausek István B.-Gyarmat, ifj. Tóth Sándor Debreczen, Tóth Gyula Debreczen, Scribai Károly Debreczen, Demjén Ágoston Kolozsvár, Rozenberg Sámuel N.-Károly, Dávid Péter Kolozsvár.

Ezüst érmét:

azon segédek és tanoncok munkái kik a már fentebb említett kellékek közül magukban hármat egyesítettek: — Havlicsek Fe-

lolt szét előttem a föld, mely mögött én rózsaszín jövőt hittem rejtőzni, — s ép a setét, a boldogtalan jelen tárukt elem eloszulásakor

„Szegény ifjú, boldogtalan halandó, szerencsétlen szerelmes!” mondható rám, ki most a sir szélén állok, ki előbb hervad el, mintsem bimbójából kiféselhett volna, — s ezt csak egy nem mondja, ő a készívű, ép a ki miatt szakított az étellel, kinek árnya léssen szemfedőm, s szerelme halálom.

Gyermeteg ésszel, de tisztán, lángólan szerettem őt éj se:ét szeméiert és mosolyaiért, szeretem még most is, midőn már a halál anygala áll előttem, hogy részes csókjával elhervasszon, — még most is, midőn mintegy hallom a halálharangot, imádni tudom, mert szerelmem, mi határos a költő merész képzeletével, még nem aludt ki, s nem is fog kialudni míg keblem sajn, míg el nem tompul érzetem, míg szenvedni tudok.

Elémbe idézem a multat, azon időt, midőn még nem hittem, hogy a jövő ily jelené fajuljon, midőn egymás szemébe nézve lány hangon mondtuk egymásnak ezerszer is: „Mi nagyon szeretjük egymást; mi boldogok vagyunk, de még boldogabbak leszünk a jövőben, midőn elhangzik ajkainkról az eskü arra, hogy a siring hűek leszünk.” Midőn egy-egy forró csókot váltva egy büvös erő elvarázsol oda, hol szellemek vannak, hol az anyagi világot a szellemi boldogság, az örök jólét, a mámor váltja fel, hol nincs panaszhang, hol ismeretlen a köny.

Szegény gyermek! miért is emlited fel ezeket, hisz' akkor te vakon követted a délihábot, mi az ösvényhez vezetett: hisz' ekkor te annyira elvalál merítve boldogságodba, hogy azok a sok figyelmeztetések mind figyelmeden kívül maradtak, — ne is említsd, tedd

a mit határoztaál, mert minden késett perc új- és új fájdalom kelt benned!

Ah! de miért ne említsd? Azért tán, mert Valeriám szavai nem az érzelem sugallta szavak voltak, azért, mert örvénybe jutott! . . . Magam szerettem ezt, — ő csak eszköz volt ahoz, az eszközlő én valék s ezért csakis magamat okolhatom.

Még mi st is, midőn már haldoklom, előttem vélem lenni egész valójában oly szerelemmel, minőt akkor hittem, midőn azt monda nékem: „Gyulám én szeretlek nagyon, nagyon.”

. . . Felrezen az „öngyilkosjelölt” ifju s a nyitott ablakhoz méne hallgatni az elhaladó zenészeket, kik egy bus danát huznak, s midőn a hegedűk e végsorokat sirták:

„Szegény anyám ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet!”

szemeiből nehéz könnyecsek gördültek le arczára s reszkető hangon ismétlé:

„Dehogy szült volna engemet!”

Nézett a végtelen setétbe, mintha reménysugár felcsillanását várta volna, — de hiába, felette az ég örökre beborult; az ő csillaga már lefutott az égről, — részére reménysugár nem törhet át a fellegen, mert ő szerelem-csalódott, s a kiben csalódott úgy intézte a dolgot, hogy volt lovagja egét örök felhő borítsa, sőt oda is működött, hogy mihamarabb a csendes sir zárja magába, hogy majd hamvai felett zengje tavasz virultakor a madár:

„Elhervadtál a mielőtt virultál;
Kijátsztaál még mielőtt imádtál;
Órjú annak, hogy e hant zár magába,
Nem tévelygés e bánatos világba!”

Záporként hullottak könyei. Ismét az arcképet vevé elő s beszélni kezdett hozzá:

— Oh Valeria, ha látnál bizonyára visszahelyezné előbbi állapotomba: szeretnél s engednéd, hogy szeresselek . . . Ah! . . . nem! . . . te nem tennéd azt, . . . hisz te valál ép az egyedüli, ki a párbajra ösztönözél; te monadt, hogy csak az esetre léz nómámé, ha leglykolom titkos imádot; . . . hisz te valál az, ki őt — az előttem titkos imádonak mondatát — arra vedvé rá, hogy engem „kihívjon” s megölyve adjon át a sironak, a miért majd kezded jutalmazod őt . . . Most már későn tudtam meg a valót, most, midőn életét kioltam azon reményben, hogy ezzel boldogságot nyerek, . . . s ime! munkám bevégeztevel azzal utasítás el, hogy imádot, völegényed gyilkosát csak utálni s nem szeretni tudhatod, sőt ha lehetne, véret ontanád.

Ime! ez a nő; megismertem, de későn s fájdalom, az életem árán: de számoljon érte ő az itélő előtt! . . .

De, hogy is volt az egész? . . . Most tudom, . . . Valeria azt monda nekem egy holdas nyári estén: „Gyulám! módot szeretnék tudni arra, hogy mikép szabadulhatnék meg titkos imádotól, Kóvázy Belától, mert én őt ki nem állhatom, sőt gyűlölöm . . . Tán legjobb lenne, ha te módot keresnél arra, hogy összetűzz vele, — akkor „hivd” ki s minthogy te jó vivő vagy, megszabadíthasz tőle, s őt az élettől, — akkor kezem nyomban a tiéd!”

Igen, ezt monda nekem, s én vakon engedelmekedtem s egy házimulatság alkalmával, minden komolyabb ok nélkül kihívtam, hasztalan volt néki minden figyelmeztetése, kérelme, hogy nem akar vért ontani, sőt azt is eladád, mikép őt is felkérte Valeria, hogy keresen alkalmat arra, hogy engem kihívjon s párbajban megöljön, miért

reuz Debreczen, Császár Ignác Szekesfehérvár, ifj. Fuster Imre Szekesfehérvár, Heszterényi Lajos Debreczen, Kiss János Szeged, Kazai József B. Gyula, Román Mihály B. Gyarmat, Jász György Debreczen, Bumbura András Debreczen, Hermann Gyula Kolozsvár, Csapó Ferenc Debreczen, Hegedűs Ferenc Kolozsvár, Perusitz Antal Kolozsvár, Mócsai István Kolozsvár, Józsa Beniamin Kolozsvár, Papp Gyula Debreczen, Akkesman Albert Kolozsvár, Ditrmar Károly Szekesfehérvár, Kamatta Mór N.-Várad, Pasztor Lajos Budapest, Toth Mihály Debreczen, Sándor János Szentes, Domoakos Gyula Budapest, Horváth Ferenc B. Gyarmat, Kuna János Miskolc, Schlegel Ferenc Budapest, Berger József Debreczen, Szalkai Gyula M.-Szalka, Zombori József Debreczen, Szabó Kálmán Debreczen, Rogenbacher József Debreczen, Szilágyi József Debreczen, Andrasóvszki Danó Losonc, Borusz Imre Debreczen Benkő Ferenc Veszprém, Hibján Samuel Budapest, Szikora János Budapest, Pauliner Károly M.-Sziget, Tsumitta Rezső Debreczen, Schlaffer János Miskolc, Bereczli Antal Szentes, Tript Andor Veszprém, Schuller Vilmos Kolozsvár, Balogh Mihály N.-Várad, Fehér András Szatmár, Kiss Márton, Szabó Imre H.-Böszörmény, Nemetskay Pál B.-Gyarmat, Elgetz Rudolf Kolozsvár, Várdy Ferenc Debreczen, Vengrin Károly B. Gyarmat, Varga Lajos Debreczen, Szilágyi Mihály Debreczen, Stefka János B.-Gyarmat, Maráz József Szek. feh. v. Gergely József Gy.-fehérvár, Mráz Pál Nyiregyháza, Rozenstein Jakab Szatmár, Kótya János Kolozsvár, Orén Máttyás, Murakózy Kálmán, Ferenczy István, Sánta István, Placsek Ferenc, Borbély János Debreczenből, Kriyán Gergely H.-M. Vásárhely, Misovits József, Kubát József Debreczen, Kohn József Debreczen, Turguc Mihály B.-Gyula, Bauer V. Kolozsvár, Szigárovits Konrad Podolin, Szigárovics Károly Podolin, Szilágyi János Eparki Antal, Gréf Mihály, Hubay Kálmán, Lehner Károly, Baranyi György, Schulnicz Károly, Dulla M. Lajos, Halicska András, Kirbós József, Zengerer Mihály mindannyian Debreczenből, Molnár Ferenc Kolozsvár, Láng Miksa Veszprém, Kiss János N.-Várad, Konopka József, Szilágyi János, Nostrai Lajos, Gáthi Lajos, Kovács Mihály, Szikszay Kálmán, Bogdán Antal, Papp Károly, ifjú Kállay József, Molnár Imre, Németi István, Dávid István, Boborszky Lajos, Rusznák Pál, Csizsár István, Tóth Lajos, Csórik Antal, Pituska Mihály mindannyian Debreczenből, Szabó István Kalocsa, Berecz János Szatmár, Csikos Antal Kolozsvár, Horváth Ignác B.-Gyarmat, Tauszik Henrik Miskolc, Csiba Antal Somorlya, Halyek Antal Nagy-Várad, Kiss József T.-Füred, Pataky Vince Esztergom, Stugner Flórián Budapest, Becz Gusztáv Kolozsvár, Molnár Daniel H.-Böszörmény, Vágó József Losonc, Puffer József M.-Sziget, Komáromi Károly Szatmár.

Tisztázunk az eszméket.

Örömmel tapasztalhatjuk szerte az országban, hogy a társulás eszméje tért foglalt magának mindenütt. Az emberek, kik akarva-nemakarva kénytelenek a rohamosan haladó civilizáció árával üzeni, saját erejükkel erre nem képesek, hanem egyesülésre, társulásra van szükségük. Csak hogy ezt nem akarták sokáig hinni. Nem akarták, vagy nem bírták belátni, hogy azt, mire egyes ember — minden erejét megfizetve sem — képes, azt az összesség közakarattal, vállvetett igyekezettel játszani könnyűséggel viheti ki. De végtére is a jobbnak kellett győzni. A kényszer erőt vett az embereken s ma már sehol sem idegen hazánkban a társulás szép eszméje. Megelégedéssel tudjuk, hogy városokban nagyszámmal léteznek különböző irányú egyletek, s örömmel vesszük tudomásul a kisebb helységekben alakult egyletek, — leginkább olvasó-egyletek — működését is.

E lap időszerű s hozzá vidéki sajtó lévén, ezéj, rendeltetése is csak inkább helyi, mint országos ügyekkel foglalkozni. Kötelességét teljesíti, midőn a város társadalmi viszonyait feltűnteti, kimutatja annak hiányosságát, s a hiány javítását hangoztatja, rámutatván egyszerűen az utra, melyen haladni kell.

Városunk társadalmi állásának, — őszintén beismerve a száraz tényeket — bár előkelő színvonalon áll, mégis meg van egy nagy, igen nagy hibája, jobban mondva hiánya. Értem az ifjúsági osztályt. Mig az idősebbeknek pusztán társalgó-egylete van négy, addig az ifjúságnak, annak is csak egy osztályának, az iparos-osztálynak — mindössze egy van, s ez egy is inkább csak élő halott. A hiány mindenki által melyen átérzett hiány, azonban annak betöltésére nem akadt vállalkozó. A téves szerénység ifjaink között uralmának fénykorát éli még. A helyzet nem sokára tarthatatlan, a hiány mindig érezhetőbb lesz. Ennek világos tanujele a lapok 37. számában foglalt egy cikk is, melyben Don Cezar ur nyíltan felszólal a nyomasztó viszonyok ellen, s egy ifjúsági egylet alakítását ajánlja, sürgeti. — Olvastam a cikket, s óhajtottam: tisztázunk az eszméket. Ekként határoztam el magam e közlemény megírására, melyben elmúdom fiatal korom e téren szerzett bő tapasztalatait, számitva a jóindulatú meghallgatásra.

Városunk ifjúságát — miként Don Cezar ur is beismeri — vallás, társadalmi állás tekintetében magas vállal különbözi el. A hány vallás, a hány foglalkozás, annyi osztály, sőt még ezek is külön csoportokban élnek. A minden valláskülönbséget, a társadalmi állásban fennlevő differenciákat nem ismerő közösségi szándék, az e tekintetekbeni összeférhetőség még csak hiréből sem ismeretes. Ennek természetes következménye, hogy az ifjúság elé adott teendők és az egész országra kiható erejű teendők nem dolgoztatnak fel, mert az erők szétforgácsolva vannak. Az ifjúság mikénti fejlődésétől függ az ország sorsa. A művelődés terjesztése, állandósítása, a külfölddel való versenyképesség előmozdítása stb. az ifjúság elé adott teendők. Szép, de nagy feladat ennek keresztülvitelére. Ez egyesek munkálkodása által el nem érhető, ide az összesség működése szükséges. Eme herculesi munka feldolgozására vannak hivatva az ifjúsági-egyletek. Ez tény. De tény az is, hogy az ily egyletek alakítására, fenntartására s egészségese működésének biztosítására oly társadalmi viszonyok közepette, mint a minők városunkban uralkodnak, merő elzártsággal s kiváló szakavatottsággal bíró egyén kezdeményezése szükséges egy részről, míg másrésztől az egylet milyen alapokra építése is főfontosságú.

Ami az első tételt illeti, t. i. akadna-e nálunk oly egyén, ki egy ily egylet alakítását tényleg megkezdene, kiben az önzetlen jóindulat, odaadó tevékenység s

kiváló szakértelem központsul: ha határozottan tagadása nem is veszem, de íranta legalább is kétséget támasztok. Ne magyarázza szavaimat senki sem félre! A jóindulatot, tevékenységet és szakértelmet nem vonom általánosan kétségbe. De tapasztalatból beszélék, midőn állítom, hogy azokban, kikben e tulajdonok megvaannak, hiányzik az első: a kezdeményezésre vállalkozó szellem, vagy viszont.

Társadalmi állásomnál fogva tehetőségemben állt, s volt is alkalomom oly egyénekkel ez ügyben értekezhetni, kik ezek teljesítésére képességgel bírnak s hivatvák is, a hajlandóság hiányzik azonban bennük, mert — úgyszólnak — nyugalmukat nem kívánják az elmaradhatatlan sok kellemetlenséggel zavarani.

A sajhírosók pedig, kik ezáltal fölűnni, magukról beszélgetni óhajtanak, elbizakodott, nyegle egyének, kik bizalmamat soha sem bírnák.

Ez mind tény s ebből következtetem is, hogy az óhajtott egylet rövid idő múltán létre nem jöhet.

A mi a második tételt illeti, ép oly fontos vagy talán még fontosabb. Az egylet miként szervezésétől, belélettől függ annak létele s annak működése. Ez irányban a nézetek nagyon is elágazók. Magánkörben erről tüzetesebben értekeztem többször, innen tudom, hogy mindenki más-más alapra óhajtaná a létesítendő egyletet fektetni. Ennek meghatározása a váltságos időben kettőzött óvatosságot igényel.

Don Cezar ur e kérdéssel behatóbban nem foglalkozott s így nekem jutott osztályrészül a szerencse a nyilvánosság útján nézetemet elsősorban nyilvánítani.

Mindenekelőtt arra kell törekedni az egylet alakításánál, hogy a mennyire csak lehetséges a valláskülönbség, a rang valamint rend közötti különbség a beléletben zavarokra okot ne adhasson. Ne legyen e tekintetben egy tagnak sem oka panasza, ne vádoltathassék az egylet sohasem azzal, hogy tisztikarának megválasztásánál a vallás- és rang közötti különbség parányi részben is csak mértékadó lett volna. Ha a tisztviselők az egyes vallásfelekezetű és rangú tagokból arányosan választatnak, ezzel megtétt volna minden lehető a barátságos jó viszony fenntartására és ápolására. A tagok mindenki iránt bizalommal és becsüléssel viseltetnének, mi hathatós segítség lenne a művelődés előmozdítására, mi az egyletnek tulajdonképi célja lenne. A tisztviselők egymással egyetértésre legfő befolyással bírna minden egyes tag magaviseltetése és munkásságára, mert kétség-telen az, hogy a tagok barátságát egymással csakis a fő kölesönös jó viszonya idézi elő és tartja fenn.

A jó rend mellett, — mely különben is léféléltelen minden intézmény egészséges működésének — az alakítandó egylet fennállhatása hatalmas mértékben függ attól, minő élvezetet nyújt majd tagjai számára? Az egylet anyagi kérdései ettől függnek leginkább.

Mint fentebb érintem volt az egylet célja lenne ifjaink között vallás- és rangkülönbség nélkül az általános műveltséget megteremteni, s fejleszteni. Miként, mely eszközökkel érhető el a cél? Igen természetes, egyetlen mód az együttélés, a társas összejövetel egyrészt, másrészt, a hírlapok s könyvek olvasása. E mód célravezető csakha követve lenne. E ponton szenved legtöbbször hajótörést minden igyekezet. Az ifjúságot arra bírn, hogy a mint szabad ideje engedi egyletbe menjen s ott olvasson, vagy legalább egymással illően társalogjon: óriási feladat.

Én, ki az ifjak között élek, ki tudom azok magatartását, azok nézeteit, bírom nyilatkozataikat; — én, ki az egyetlen ifjúsági egyletnek: az iparos ifjúsági egylet tagja vagyok s jól tudom annak állását, ismerem bajainak minden hajszálát: — én állítom, hogy az ifjúság koncentrációja oly óriási munka Baján, hogy annak sikeres keresztülvitele csaknem csodának lenne mondható.

De lehet, hogy mégis keresztülvihető, Talán még nem emelkedtek oly magasra

a válaszfalak, hogy kitartó, serény munka le ne dönthetné. Azonban az eszközök megválasztásánál, melyekkel e falakat lerombolni, az ifjúságot koncentrálni akarjuk: — újra mondom — kétszeres óvatossággal kell eljárunk.

Mint már említém, az ifjúság között élek, tudom nézeteiket és elveiket. Ez pedig az irányadó; ezt kell követnünk; az ifjak igényeinek megfelelőleg kell cselekednünk.

A tapasztaltakból merítve következtetést, nézetem szerint csak is úgy és akként lehetne ifjainkat csoportosítani, ha egyetlenket a néhai „kereskedelmi ifjús. önképző-egylet“ mintájára alakítanók meg.

A 70 es évek végén ez egylet a legfényesebb sikerrel működött jó ideig, míg az egyletek rákénéje: a belső viszálykodás nem szorított magának tért. — Különbösen ez egylet — bár felekezetenkülűlinek mondotta magát — inkább csak az izr. ifjúságnak volt találkozási helye.

Volt szép, tágas helyisége, tekeasztala, egyéb társasjáték-eszközei, hírlapjai stb., meg volt engedve a solid kártyajáték, sőt még italok is voltak kaphatók. Szóval ez egylet a ker. ifjúságnak casinoja volt, s mindamellett, hogy a tagdíjak túlmagasak voltak, felűnően szép számu tagokkal dicsekedett. Emlékszem reá, kétszer felolvasás is tartatott, melynek városunk színe-java nem különbség nélkül jelen volt.

Tehát jólétnek s szép hírnévek örvendett, s bizonyára célját is érndi, ha — mint mondam — a belső egyenetlenkedések és villongások nem mondatják ki oly korán a liquidatiót.

Ily mintára látom szükségesnek egy általános ifjúsági egyletnek alakítását. Nézetem szerint csak is így lenne összehozható az ifjúság egy körbe, hol a szigorú házrend szerinti társalgások s a szép társas játékok által nyújtott kellemes szórakozások csakhamar megkedveltetnék az ifjakkal az egyleti életet, a társulást keresnék, egymástól buzdítva nem tartanák haszontalanságnak az olvasást sem, minek azután végeredménye a cél elérése, a közművelődés előmozdítása lenne.

A mi Don Cezar ur abbeli ajánlatát illeti, vonatnának nők is az egyesületbe, illetén alakulván meg az egylet, nem fogadható el; legfeljebb a tartandó felolvasásokon vehetnének részt.

Azonban egy ily egylet létesítése súlyos nehézségekbe ütközik.

Először, mint említém e közlemény elején, egy tekintélyes kezdeményezőre, másodsor jó összegű pénzkészletre van szükség.

Első szükséges a szellemi dolgokban úttörőnek, második, a pénz, szükséges a helyiség elegans berendezésére.

Némelyeknek tán az utolsó tűnik fel nehezebben, mig szerintem az első hiánya lesz, mi a tervek megvalósítását, az igének testté válását megakadályozza. Lehet, hogy csalódom. Bár úgy volna! Ha lesz egy derék vállalkozó, ki nyugalmát feláldozza az eszméért, reméltem többen is fognak hozzá csatlakozni azok, kiket eddig a szerénység tartott vissza, s ekkor kételyeim oszlának. — Szellemi tekintetben megindulva a mozgalom általánosságban, az anyagi akadály könnyen lesz leküzdhető. Az ezer és ezer mód közül jótékony adakozások, alapító tagok toborzása által is.

Ha e két nehézség leküzdett, úgy nyílt a kilátás oda, hogy a már csaknem tarthatlan helyzet megváltozik.

Ha pedig e két nehézség le nem győzetik, ma-holnap oda jutunk, hogy ekkorosodás jellemez bennünket, nem pedig haladás a jóban.

Ezekben elmondottam nézeteimet az alakítandó általános ifjúsági egylet iránt, most bizalommal várom még a többiek véleményét, mert erre szükség van. — Szükséges, hogy mindenki elmondja azt, mert csak azáltal tisztulnak az eszmék, Szójanak hozzá mentől többen.

keze övé leend. Én nem hittem szavainak. A párba jöttém. Ő elesett, s midőn ezt hírül vívém néki, kiutasított, mondván: „Hisz ép az volt cézélom, hogy öntől szabaduljak hitvány ember, — s ön most kedvesem drága életét oltá ki: önt csak gyűlölni, megvetni tudom, de nem szeretni!“ Ezután a pamlagra dől és sirt, — sírása közben mindig hangoztatá: „Bélám, adja az ég, hogy gyilkosod soha szerencsés ne lehessen!“

... Igen, én vagyok a bűnös, mert követtem egy nő utasításait, ki ellenem működött. Szerettem őt, mert hittem, hogy ő is szeret, de csak most látom be, hogy az a színellett szerelem csak palást volt ahoz, hogy rajtam véres boszút alhasson, — hogy én olyanul szálljak élet-halál harcra, kihez a legszentebb baráti kötelék mellett rokoni lánc is csatol.

S azért én mégis szerettem őt, pedig gyűlölnöm, megvetnem kellene undok színeskedéséért, rosszakarataért. . .

De mi zaj? . . . Tán üldözöm! . . . Igen, azok! . . . Börtönbe hurcolnak, hogy büntetésül vegyek a földi birtól tettemért! Nem! . . . ezt nem várhatom be, majd ítélet felettem az igaz bíró, ott fenn a magasban hol nincs színeskedés, hol nem mondható:

„Szegény anyám ha tudta volna,
Dehogy szállt volna engemet!“

Isten veletek jóbarátok, — bocsánat tettemért! E szavak után az előtte levő revolvért felemelém.

Egy durranás, s ezt követőleg egy hörgés: V á r f o k y G y u l a halva terült el szobája padlatán ép akkor, midőn ajtaja felnyílt, s rajta egy magas termelő, éjszina szemű nő lépett be s felkiáltott: „Gyulám! Valeriád itt!“

D. F.

A sajtó útján ily formán megindult a mozgalom, s csak vállalkozóra van szükség, ki azt az életbe vigye át.
Talán lesz?! Adja Isten!!
Baján, 1881. szept. 8.

Krümer Rezső.

Baja város törvényhatóságának közgyűlése.

1881. évi szeptember hó 15-ikén.

Főispán úr Ó méltóságára fél 10 órakor megnyitja a közgyűlést, emelkedett szellemű hossz s beszédben üdvözlő a bizottságot, különösen azért, mert három hó lefolyása óta ismét azon a téren működik, melyen a város, úgy szerezte hazánk javára a kiható munkásság áldásos gyümölcseit szedhetők.

Felhasználja ezen első alkalmat arra is, hogy a lefolyt politikai választásoknál tanúsított higgadt magatartásért, mely a politikai érettség kiváló bizonyítéka, üdvözölje a polgárságot, s különösen üdvözli azokat is, kik ezen nagymérvű küzdelmek közepette a különböző pártok között a rendet fentartották, s most a választások lezajlása után a polgárságot azon ténnyel ismételtek, hol kölcsönös támogatás, egymás iránti tisztelet és becsléssel ismét a közjólét előmozdítására hasznosították tevékenységüket.

A hosszú, többször zajos éljenzéssel fogadott beszéd után a közgyűlést megnyitottak nyilvánította.

I. Berényi Dániel apát-plebánus úr mint az iskolások elnöke jelenté a közgyűlésnek, hogy Sztárcevsits János tanító elhalálozásával üresedésbe jött tanító állomásra pályázók közül Istvánicsits, Vidákovits, Csillits és Pudanovits jelöltek ki, s miután Nagl Sándor tanító leköszönt, ezen állomásra az iskolások pályázatot hirdettek, mely pályázat már lejárt, indítványozza, hogy ezen tanító választás is, tekintve, hogy az iskolai év már megkezdődött, ejtessék meg.

Az indítvány elfogadatot, s miután névszerinti titkos szavazás kívántatott, azt főispán úr elrendelte, a szavazatszedő küldöttség tagjait Pöllerman és Petrováczot, elnökül Berényit kinevezi, s a szavazatok beadásának idejére az ülést felfüggeszti.

A szavazatok beadatva s összeszámítottván, kitünt, hogy beadott 61 szavazatot, ebből Istvánicsits 14, Vidákovits 45, Bauer 1 szavazatot nyert, egy lap üres maradt.

A második tanítói állásra hét folyamodó jelöltetett ki, beadott 64 szavazatot, melyből Bauer János 50, Fehérvári 6, Petrovácz 2, Horváth 5, Modri 1 szavazatot nyert.

Főispán úr ezek alapján kijelenti, hogy Vidákovits Gergely és Bauer János tanítók szótöbbséggel megválasztottak.

II. Olvasatot a m. k. közmunka s közlekedési miniszter kirata, melyben felhívják Bajaváros közönsége, miszerint a baja-szabadkai szárnyonál kiépítéséhez, miután korábban a kezelő irányra már 200,000 forintot ajánlott fel, szintén szavazza meg.

Dr. Ivánovits Pál előadja a vasútügy fokozatos fejlődését, hangsúlyozza az összes közönség azon óhaját, mely a vasúti összeköttetést egy jobb, egy szebb jövő feltételének tartja, melyet ha a szükség úgy kívánna nagyobb áldozattal is meg kell szerezni, -- indítványozza, hogy a vasútiügyi bizottság ajánlatához képest is, megszavazzassék.

Dr. Hauser Mór polgármester különösen felemlíti, hogy Bajaváros súlyos, valságos anyagi bonyodalomból csak alig menekült meg ki, a cultur élet mezején sok, igen sok tenni valója van, s ha figyelembe vétetik, hogy az adózó polgárság-ugyis közpötlékkel van már terhelve, mert kiadásai a bevételeket túlhaladják, a 200 ezer forintot úgy összegnek tartja, mely határos a város elvérzésével, indítványozza, hogy 140 ezer frt ajánlatassék meg.

Drescher Ede problematikusnak tartja azon állítást, mintha a vasúti összeköttetés Eldorado országát tenné városunkat, s miután a város finandialis helyzete szorult, 100 ezer frtot hoz ajánlatba.

A vita erre megindult, abban számos szónok, még több közbeszólt vett részt, gúnyos támadás, majd személyesen mondott felszólalással ingerült lett, mire főispán úr az újlag felszólláló polgármestertől a szót megvonja, s a vitát berekeszti. Összesíti a mondottakat s különösen ajánlja, hogy küldessék ki egy vagy két tag a miniszterhez, hogy a város ajánlatával a megegyezést tesse. Mire főispán úr kérést fel, ki a megbízást készséggel elfogadta; szavazásnál a 140 ezer frtos ajánlat elfogadott.

Miután az idő előre haladt, a tárgyalások jövő hétre halasztattak el,

Különfelek.

* Fényes esküvő volt folyó hó 12 én városunkban; Spitzer Benő nagy paras leányának; Olga kisasszonynak esküdt örök hűséget Augenföld Gyula temesmegyei nagybőlő. — Schlezinger Gyula baja kereskedő menyegyzés Weisz Laura kisasszonnyal 1. 15 én d. u. 4 órakor ment végbe.

— Ritka műtét, az úgynevezett gégmetszés hajtottatott végre f. hó 13 án Rehák Nándor 6 éves kis fián, három kitűnő hirnévű orvosnak által. Ugyanis Rehák Nándor kis fia, szüleinek házánál babesülés közben egy szem erett babot vett szájába, s futkározás közben egy hevesebb belégzés által a bab torkába taszítottatott oly erővel, hogy a kis fiú csaknem megfulladt. Pár pillanatnyi küzdelem mellett a fiú a babszemet elnyelte, mire a légzés szabadabbá lett. A megremült szülők Bajára hozván kis gyermeküket orvosi megvizsgálás végett, mit dr. Bernhardt János, dr. Ladányi Mór és dr. Nikolsburger Károly urak teljesítették, s azon körismét állították fel, hogy a babszem a légcsőbe hatolt, s ez okozza, hogy a fiú néha súlyos, fúdoklási rohamokban szenved. A veszély nem lévén pillanatnyi, az operatio, melynek szükségét a szakértők belátták, elhalasztatott, s a fiú folyton a legudonsabb orvosi megvizsgálás és észlelés alá vonatott. Kedden, azaz f. hó 13-án azonban a kis fiú ismét oly rosszul lett, hogy a fulladás csaknem minden pillanatban beállhatott. Ekkor lett a műtét végre hajtva, nevezetesen a nevezett három orvos által a kis fiú gégeje felmetszetett, a mikor a lég erős kinyomulásával a babszem csakugyan láthatóvá lett, de ismét leszállott a gégebe. Szerdán azonban, midőn a gégebe alkalmazott kaucuk cső ismét eltávolítottatott, a leghevesebb kilégzési roham alkalmával a babszem ismét felütt, majd a kilégzés egy igen heves roham által a gégeinek felmetszett nyílásán kilöketett, s az orvosok által eltétezt.

— A műtét tehát, mely életveszélyes volt, kitűnően sikerült, a kis fiú ma már veszélyen kívül van. Szakértők mondják, hogy az efféle eset a logtrikábbak egyike, mi előfordulhat az életben, s épen ezért annál nagyobb az érdem azok számára, kik a műtétet oly szerencsésen s oly kiváló szakértelemmel hajtották végre. Gratulálunk az orvos uraknak.

* Meghívás. A bajai polgári ifjúság folyó hó 25-ikén a Bányavendéglo termében Zann S. javára és a kebeléből távozó katonajonczok tiszteletére zártkörűn b. n. c. s. u. t. á. n. z. v. i. g. l. m. t. rendez. Belépti díj személyenként előre váltva 60 krajczár, estve a pénztárnál 80 krajczár. Jegyek előre válthatók: Nány Lajos úr könyvnyomdájában; Reiter és Bleier urak dívat-kele-kereskedésben (Vanitske ur házában) és végül Zann S. táncziskolájában. Felhívást k. köszönettel fogadtatnak s hirdal-pilag nyugtáztatnak. Kezdete 8 órakor.

* Rendőri hír. F. hó 10-én éjjel a József külváros lakóit vesztővések riasztották fel álumukból. — Két csavargó ugyanazon éjjel betért Szeif-féle kétes hűri korszába, a hol nemcsak garázdálkodtak, de egymás között tervet állapítottak meg, hogy a mint a koresmáros háznépével lefekszik, betörnek az ablakon és a náruk levő két keszélő legrilkolják és kirabolják őket. — A szolgáló e beszélgetésüket kiéste, egy ott levő czigány gyereket rudőrökért küldték, kit azonban egyik csavargó torkon ragadott és mellének irányzott késszel visszatérésre kényszerített. Erre a koresmáros vesztőlőveket tett, mire a jó madarak keréket oldottak, de a rendőrség által elfogattak s jelenleg a bajai kir. jbiróságánál várják hősi felépésük jutalmát.

* Majer Istvánné bűnügyében, melyről lapunkban annak idején említés történt, a végtargyalás már megtartatott, s a szabadkai kir. tvszek Majer Istvánné bajai lakost, méhmagzat elhajtás bűntetteben mondta ki bűnösnek, s miután Bauerné a műtét következtében meghalt, a büntető törvény 286 §-ának rendelkezéséhez képest 8 évi börtönre ítélte el. Az ítélet fellebezettet.

* Kézrekerült lótolvajok. Említettük hogy szt. István király napjára virradóra Baraeskáról három lovat loptak el, s hogy a baraeskai rendőrök a lovakat harmadnapra Jankováczon feltalálták s a két czigányt, kik a lovakat árulták, elfogták. A tettesek a bajai jbiróság vizsgáló bírāja által kihallgatván, azt állítják, hogy a lovakat, mint tudva lopottakat Baján egy idegen, ismeretlen egyéntől vették. Az állítólagos ismeretlen ellen a nyomozás a legnagyobb erővel folyamatban van s valószínű, hogy külte felderítetik. Ha ez sikerül, egy nagy banda ugrasztatnék szét, mert az előjelek után itélve formális szövetség létesült a lólopások elkövetésére s a préda tulajdására.

* A pest-zimonyi vasúti munkálatok egyik nevezetesebb műszaki része, a Pétervárad melletti alagut készítése már a múlt héten annyira előre haladt, hogy csak 2 méter volt áttöretlen. Remélhető, hogy mire e sorok napvilágot látnak, az átfúrás tényleg befejezett leend.*

* Már meg is történt.

* Említve volt lapunkban azon sensationális bűneset, melyet a bikivői esendőrök egy elfogott, rossz hírű katymári lótolvaj ellen borzasztó vadsággal elkövettek, s melynek Krékity István áldozatul is esett. A bűnügy f. hó 14-én tárgyaltatott a szabadkai kir. törvényszék által, s még az nap ítélettel be is fejeztetett. Dítelyán Máté és fia Lukács mint közvetlen tettesek 15 évi, a többi esendőrök egyenkint 8 évi fegyházra ítéltettek el.

* A Bács Bodrogh megyei gazdasági egyesület elnöksége felkéri mindazon t. ez. urakat, kik az egyesülettel aláírási iverket tagok gyűjtése céljából átvenni szivesek voltak, miszerint jelzett iverket akár volnának betöltve akár pedig nem, Berényi Lajos egyesületi pénztárnokhoz Szabadkára mihamarabb beküldeni sziveskedjenek.

* A zsidók népessége Európában. Statisztikai adatok szerint egy zsidó esik Lengyelországban 7 más vallású lakosra, Ausztria Magyarországon 22-re, Oroszországban 42-re, Hollandiában 52-re, Törökországban 64-re, Németországban 105-re, Belgiumban 333-ra, Angliában 466-ra, Norvégiában 466-ra, Dániában 466-ra, Svájcban 595-re. Lengyelországot kivéve tehát Ausztria Magyarországon van a legtöbb zsidó.

— Beküldetett. Hoff János malátagyártmányai. Bécs, 1. kerület Grában, Bräunerutca 8. sz. Az igazságnak kötelessége a rég ismeretes Hoff-féle maláta gyártmányokra s azoknak kitűnő tulajdonságaira, mint táp-és gyógyszerek — ráutalni. A különböző Hoff-féle maláta készítmények kiváló gyakorlati értéküknél fogva megérdemlik, hogy kivételees állást foglaljanak el, mint gyógyszer és jeles erősítő tápanyag. A Hoff-féle malátakivonat-egészségi-sör, úgynevezten az ő malátakivonatoláda mint erősítő tápanyag, különösen jónak bizonyult, úgy, hogy alkalmazásuk épülőidőben levőknel és mellbetegéknel, valamint idült gyomor- és alsótest-betegéknel, torokfájásnál és köhögésnél immár általános.

Felolós szerkesztő:

CSERBA FERENC.

Főmunkatárs:

DEVICH LÁSZLÓ.

Lakás-változás.

F. hó 18-tól lakásomat HUNYADY-féle házba (távirda-hivatal) I. emeletbe tettem át.

Dr. Dóry.

Ugyanitt egy a legjobb karbon lévő nyereg száma eladó.

Kitűntetve Grácban 1880.

Temesváry Mór

BUDAPEST.

Király utca 1. Br. Orczy-féle ház.

A legelőgansabb és legolcsóbb saját gyártmányú lábbelik a legnagyobb és legzadagabb választékban.

Nőknek.

Eberlasting czugos topán szivalaku félrámas talpall elegans facon . . . 3 ft 30 kr
Eberlasting czugos topán lakorral, erős talpall 3 . . . —
Bőr . . . zerge vagy sagrin-bőr . . . 3 . . . —
" szivalaku szögelt talpall . . . 3 . . . 60
Bőr czugos topán zergéből, préselt előrésszel sár és eső ellen . . . 3 . . . 40

Uraknak.

Topánok sagrin vagy zergéből erőstalpall 3 ft 80 kr
" vikszos bőrből erős sróftolt kettős talpall . . . 4 . . . —
" bagariaiből erős sróftolt 2-65 talpall 4 . . . —
" orosz bagaria bőr . . . szögelt . . . 5 . . . —
" keztükből (Kalbskid) kitűnő minőségű . . . 5 . . . —
Regatta fél topánok zerge vagy sagrin bőrből . . . 3 . . . 60
Cizmák erős vichsz vagy bagaria bőrből sróftolt kettős talpall leglin . . . 9 . . . —
Térszizma hátulvarrott csatokkal kettős bagariaiből háromszor sróftolt talpall, vízmentes . . . 9 . . . 50
Térszizma hátulvarrott orosz bagariaiből, háromszor sróftolt kettős talpall, óvszer nedvesség ellen . . . 12 . . . —

Gyermekcipők vichsz vagy sagrinból . . . 2 . . . 10
Leány czipő eberlasting vagy bőrből . . . 1.80—2.40
Gyermek czipők . . . 60 kr-től—1 frt 20 kr-ig.
Megrendelések utánvagy az összeg előleges beklüése mellett eszközöltetnek nem tetsző árú kéréséggel visszacsereletnek. Árjegyzések kívánatra ingyen.

Csak 1 forinttal

mint a BUDAPESTI hatodik

nagy ló sorsjáték

egy sorsjegyének árával, játszhatni az 1881. október 19-én megtartandó huzason

500 értékes nyereményre 500

1-ső főnyeremény	egy pompás négyes fogat teljesen felszerelve, értéke	5000 frt.
2-ik nyeremény	egy négyes jucker-fogat értéke	2500 frt.
3-ik nyeremény	egy kettős fogat, teljes értéke	2000 frt.

további nyeremények, ugymint: hintók, hatus lovak, ipar-, arany- és ezüst-tárgyak stb. stb.

Valamennyi nyeremény a bizottság közvetítése folytán készpénzben is értékesíthető.

Ezen sorsjáték a hazai lövésztárs javára s a budapesti lovásár emelésére az ugyanitt 1881. október 13-tól 23-ig tartandó lövésár és loárvésár, ménkiállítás, lóidjazás és ügétő-verseny alkalmával fog megtartatni.

Ezen SORSJEGYEK felárusítási helyisége a

MERCUR kiadóhivatalának bank- és váltó-üzlete **BUDAPEST.**
(Politzer S.)
Dorottya-utca 12. szám a.

Dr. Lengyel nyir-balzsama.



Már maga a nővény-folyadék, mely furás után a nyirfából folyik, emberemlékezett óta a legkitűnőbb szépitő szernek ismeretük; de csodálatos hatást nyer azáltal, ha az a feltaláló előírása után vegyészti uton balzsammá készítettetik.

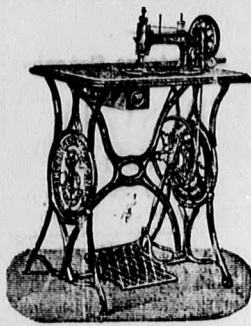
Ha e balzsammal este az arczat vagy bőrt megkenjük, már a következő reggelre alig látható hártya-pikelyek hagyják azt el, miáltal a bőr fehér és gyengéd lesz.

Ezen balzsam elsimítja az arczon a ránczokat és himlő-helyeket, és ifjui szint kölcsönöz; általa a bőr fehér, gyengéd és fris lesz, valamint eltávolít minden szeplőt, májfoltot, anyajegyvet, orrverességet, bőrtakát és mindennemű tisztátalanságot a bőrön. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.

Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznel Budapeston, király-utca.

Raktár: **Pozsonyban: Pisztory Félix. Temesvárott: Tarozay Istvan, Zágrábban: Mitlbach Zsigmond** gyógyszerészeknél.

Az eredeti SINGER varrógépek



a legújabb és legerősebb szabad.
készségekkel és javításokkal vannak ellátva
és a világon a legjobb s legtartósabb

varrógépek.

Ezek minden áremelés nélkül havi rész-
letfizetésre árusítatnak és teljes keze-
ség nyújtatik.

← Használati utasítás ingyen. →

Minden másnemű varrógépek becsüretelnek.
Alkatrészek és javítások olcsón.

Miről ismerhető meg, hogy az ár-
sításra ajánlott

Singer varrógép

valódi, azaz eredeti gép és hogy The Singer
Manufacturing Co., New-York (Amerika)
gy. gyárjában készült, vagy hogy az Nemzetiség vagy
Amerikanak többé vagy kevésbé rossz képmutatója,

— mely utaztat gyenge minőségű minden áron eladatik.
Minden szakember az első pillanatra felismeri a Litván külföldi anyagból, és földműl-
hatlan pontosságúval s gondtalan összerakott alkatrészekből, hogy eredeti SINGER
varrógép vagy utánzott gép áll-e előtte, és a szakemberrel nem bíró vevőknek különösen a
következő külső jelekre kell figyelni, ha vásárolni nem akar:

- I. Minden eredeti Singer varrógép a melletti kereskedelmi jegyet hordja egyik
szárazan, az 1851 óta elárított gépek ezen jegyet meg a két oldalrészben is beontve hordják.
- II. Minden eredeti Singer varrógép káján a teljes címet viseli: **THE
SINGER MANUFACTURING CO.**
- III. Minden eredeti Singer varrógép egy angol nyelvű okmányonnyal (mely
a gép eredetét bizonyítja) van ellátva. Ezen okmányban az illető eredeti Singer-gép
száma található, és a The Singer Manufacturing Co. elnökétől, valamint a nyugat- és közép-európai
függvényektől G. NEIDLINGER van aláírva.

G. Neidlinger Budapest, főút.

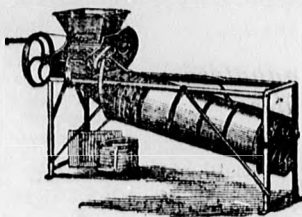
Minden kiállításon az első érdem éremmel
kitüntetve.

EZÜSTÉREM PÁRIS 1878.

ARANY ÉREM.

MAJ. 1. 1881.

ARANY ÉREM.



Zala-Egerszeg

MAJ. 2. 1881.

Első díj.

BROGLE J. és MÜLLER

gép- és rosta-lemez gyára **BUDAPESTEN**

a Margit-hid közelében, készít

Trieuröket változó szitával (konkoly választó)
6 különféle nagyságban.

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

Gyári raktár

Drescher Gyula

urnál **BAJÁN.**

Legújabb gyógyjelentés

a megrongált egészségnek a **HOFF-féle malatakészítmények általi javulásáról.**

Meleg köszönő szavakkal eseteli e. cs. kir. káplár azon hatást, melyet a valódi Hoff János-féle készítményekkel elért. — Beszéljen nyilatkozata:

Mélyen tisztelt uram!

Trebinje, 1881. július 27.

Köszönetet kell mondanom Istennek s önnek, mélyen tisztelt uram, miután az ön malatakészítménye — melyet barátom küldött — segített s régi erő-
met teljesen visszaadta.

Hosszu, tartós gyaloglás által egészségem annyira tönkre jutott, hogy magam már-már végkép elveszettnek hittem, — mégis az ön malata-bonbonja
és malata-csokoládéja által rövid használat után, daczára az itt uralkodó egészségtelen égaljnak és folytonosan nehéz szolgálatomnak, gyorsan megjavult.

E szert minden egyes táborban időző katonáknak ajánlhatom.

Mély tisztelettel

Rucziczka Ferencz Gyula,

káplár a cs. kir. 3. sz. szekerész-czrednél, 19. hegyi-szekerész-század Trebinjében, Herzegovina.

Hoff János urnak, cs. kir. udvari szállító, a cs. kir. **feltalálója** és egyedüli gyártója a **Hoff J. féle malata különlegességeknek, ud-
vari szállítója a legtöbb európai fejedelemnek Bécsben. Gyár:
Grabenhof, Bräunerstrasse 2, iroda és gyári raktár I. Graben, Bräunerstrasse 8.**

Hivatalos gyógyjelentés

a helybeli helyőrségi-kórházban használatba jött **HOFF-féle malata kivonat-egészségőr** és malatabonbonról, melyek a gyógyulás elősegítőjének bizonyultak, nevezetesen a malata kivonat idült melbajoknál, a malata-csokoládé pedig gyenge emésztésnél és nehéz betegségeknél üdítő és igen kedvelt gyógytápszernek.

Bécs, 1878. december 31.

Dr. Loeff, főtörzsorvos. Dr. Porlas, törzsorvos.

Ó v á s.

Minden malata készítmény a feltaláló és első készítő Hoff János ovalalalaku mellképét s annak aláírását viseli. Hol a valódiság e jele hiányzik, mint hamisított visszautasítandó.

2 frton alul mi sem küldetik.

Főraktár: Michlits István — eladási hely: Herzfeld Jakab urnál.

H. SCHMID, gépgyáros

Marschall Sons & Co. Limtd. főügynöke.

Budapest, gyár-utca 58. (bárány-utca sarkán)

a j a n l

gőzmozdonyokat

nagyobbitott tűziszekrénygel,



cséplőgépeket

magkülönítő hengerrel,

ő r l ő m a l m o k a t

fogaskerék és szíjhajtásra,

HÁROMVASUEKÉT, KÉTVASUEKÉT

sorvető és szórvavető gepet, **SZELELŐ ROSTÁT**, „Baker rendszer“, trieuröket szelelővel vagy anélkül, répavágógépet és daramalmot stb. stb.

AMERIKAI LOVAGOLÓ FÜRÉSzt.

Arjegyzékek és költségvetések kívánatra bérmentve és ingyen.